

Ostroh Academy
National University

**Jean Monnet Module Erasmus+
European Values and Identity Studies
587684-EPP-1-2017-1-UA-EPPJMO-MODULE**

**Матеріали
Міжнародної наукової конференції
«Україна та цінності Європи:
культура, політика, освіта»**

м. Острог, 5 червня 2020 року

**Острог
2020**

УДК 32:008:37

*Рекомендовано до друку радою факультету
політико-інформаційного менеджменту
Національного університету «Острозька академія»
(протокол № 10 від 26 травня 2020 року)*

Редакційна колегія:

Шевчук Д. М., доктор філософських наук, професор (відповідальний за випуск);

Зайцев М. О., доктор філософських наук, професор;

Лебедюк В. М., кандидат наук з державного управління, доцент;

Шершньова О. В., кандидат наук з державного управління;

Карповець М. В., кандидат філософських наук, доцент;

Україна та цінності Європи: культура, політика, освіта:
матеріали Міжнародної наукової конференції. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2020. 128 с.

DOI 10.25264/26.05.2020

В збірнику представлені матеріали Міжнародної наукової конференції «Україна та цінності Європи: культура, політика, освіта», яка була проведена в Національному університеті «Острозька академія» 5 червня 2020 року в рамках проекту «European Values and Identity Studies» (587684-EPP-1-2017-1-UA-EPPJMO-MODULE). Автори зосереджують увагу на актуальних проблемах європейський студій. Зокрема, розглянуто питання суті європейських цінностей, поширення євроскептицизму, формування європейської ідентичності, культурні та освітні проблеми, які постають перед європейськими суспільствами.

УДК 32:008:37

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

© Автори тез, 2020
© Видавництво Національного університету
«Острозька академія», 2020

ЗМІСТ

Тетяна Сидорук ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	5
Максим Карповець КРИЗА ТОЛЕРАНТНОСТІ В МУЛЬТИКУЛЬТУРНІЙ РЕАЛЬНОСТІ: ВИПАДОК МІГРАЦІЇ	10
Катерина Шевчук ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ ЯК ФУНДАМЕНТ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ І ВИКЛИКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	13
Сергій Рудько «ЧЕКЕРС-ПЛАН» І КРИЗА БРИТАНСЬКОГО УРЯДУ В КОНТЕКСТІ BREXIT	16
Марина Якимчук ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ЄВРОСКЕПТИЦИЗМУ В ЄС	19
Петро Долганов ПАМ'ЯТЬ ПРО ЖЕРТВ ГОЛОКОСТУ І ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ	24
Віталій Мудраков ДО ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТУ РЕЛІГІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	33
Тетяна Шамсутдинова-Лебедюк ХРИСТИЯНСЬКО-ІСЛАМСЬКІ ВІДНОСИНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ	38
Оксана Пухонська КУЛЬТУРНИЙ ВИМІР УКРАЇНСЬКИХ РЕВОЛЮЦІЙ ПЕРІОДУ НЕЗАЛЕЖНОСТІ	43
Олена Ліфінцева РОЛЬ МИТЦЯ В СТРУКТУРІ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ	51
Олена Титар ТРАНСФОРМАЦІЯ КОЛЕКТИВНИХ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ІДЕНТИЧНОСТЕЙ ПІД ВПЛИВОМ КУЛЬТУРИ ТУРИЗМУ	54
Ганна Костенко ЦІНА БЕЗПЕКИ І БЕЗПЕКА ЯК ЦІННІСТЬ: БЕНКЕТ БІОПОЛІТИКИ ПІД ЧАС COVID-19	69
Олександра Аксьонова ЕЛЕКТРОННЕ ВРЯДУВАННЯ В АВСТРІЇ	76
Яна Дацюк ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В ПОЛЬЩІ	82
Іванна Мальчевська СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ ІТАЛІЇ	88

Катерина Рябчук	
СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ ПОРТУГАЛІЇ	92
Яна Ходачук	
СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ ФІНЛЯНДІЇ	97
Олена Шершньова	
ІНТЕРНЕТ-ПОРТАЛИ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ФОРМУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	102
Галина Немченко	
ГУМАНІСТИЧНИЙ КОНЦЕПТ ДОРОБКУ НАТАЛЕНИ КОРОЛЕВОЇ	108
Наталія Овчаренко	
ТЕОРІЯ МЕТАФОРИ ДЖ. ЛАКОФФА ТА М. ДЖОНСОНА	110
Іван Немченко	
СОНЕТИ ВАЛЕРІЯ КУЛИКА І ЄВРОПЕЙСЬКА ТРАДИЦІЯ ЖАНРУ	113
Микола Зайцев	
ЧИ УНІВЕРСАЛЬНІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ?	117
Віталій Лебедюк	
ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ У ЦІННІСНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	121
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	115

Тетяна Шамсутдинова-Лебедюк

ХРИСТИЯНСЬКО-ІСЛАМСЬКІ ВІДНОСИНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ

Процес формування нової європейської ідентичності спонукає до пошуку спільних для всього європейського загалу рис. Цей процес відбувається у багатьох сферах, в тому числі і в сфері цінностей, адже саме цінності та ціннісні орієнтації виступають своєрідним внутрішнім інтегратором людини, концентруючи навколо себе всі її потреби, інтереси, ідеали, установки і переконання. Вони відіграють важливу роль як у житті окремої людини, так й усього суспільства в цілому.

У 90-тих роках ХХ століття Ш.Шварцем розробляється новий теоретико-методологічний підхід до вивчення цінностей, згідно з яким виділяються базові цінності, що проявляються в усіх культурах та виражають загальні, універсальні потреби людини. Саме вони і стали базовою основою сучасних європейських цінностей. В.Франкл вважає, що універсальні, загальні цінності базуються на трьох складових людського буття: духовності, свободі та відповідальності за свої дії у суспільстві [3].

Європейські цінності – це загальнолюдські принципи і норми життєдіяльності людини, суспільства й держави: демократія; верховенство права; рівність, що передбачає рівність можливостей, відносну майнову рівність, рівність усіх перед законом, відсутність дискримінації, а також повага до прав людини – право на життя, здоров'я, освіту, право обирати релігію й мову спілкування.

Сьогоднішньою стратегічною метою України виступає інтеграція її в Європейський Союз, повернення у європейську сім'ю. Перший крок вона зробила ще у 1998 році, коли приєдна-

лася до християнського світу. Саме ця подія назавжди визначила європейську долю України.

Українцям близькі цінності, які є важливими і для європейців.

У контексті європейських цінностей важливе значення належить свободі віросповідання, терпимості до різних релігій, права вибору віри та відсутності дискримінації за релігійною ознакою. Адже релігійне питання доволі відчутно впливає на суспільно-політичне життя, особливо під час обговорення питань щодо євроінтеграції та розширення ЄС, а релігійна спадщина виступає тим чинником, який сприяє або перешкоджає інтеграції окремих країн до загальноєвропейських структур.

Україна сьогодні – це поліконфесійна країна, це «унікальний простір, це по суті вся Центральна Європа в одній країні». Тому принципи толерантності, свободи совісті, діалогу, що притаманні нашій країні, є також втіленням основоположних європейських цінностей. Україна демонструє приклади поваги, віротерпимості між віруючими. Вона може стати прикладом для європейських країн у вирішенні питань взаєморозуміння між адептами різних релігійних конфесій, а особливо, коли мова йде про прихильників ісламу. Адже, в контексті сучасних міграційних процесів, християнсько-мусульманські відносини набувають актуальності.

Перед європейськими народами і країнами у XXI столітті постало завдання налагодження співжиття з мусульманами. «Історія розбудила іслам до активного входження в світовий суспільний процес. Він, як релігія, вже вийшов за межі своїх країн. Поширюючись по країнах Європи, іслам стає елементом не лише релігійного, а загалом і духовного життя. При цьому він заявляє про себе як релігія, що вимагає поваги» [4, с. 197]. Мусульманський світ стає важливим політичним й економічним, міжнародним фактором для сучасної цивілізації. Окрім того, в умовах глобалізації контакти між християнським та мусульманським світами набули ще більш інтенсивного характеру. Для них характерним стало так зване «взаємопроникнення», коли християни в силу різних обставин (бізнес,

робота, заміжжя тощо) опиняються на постійному місці проживання в мусульманських країнах, у той час як мусульмани, переважно шукаючи кращих умов життя, полишають свої рідні землі й опиняються в багатих країнах Західної Європи й Північної Америки. Разом з тим, сьогодні, військові конфлікти в ряді мусульманських країн породили потужну хвилю біженців до країн Західної Європи.

Необхідно також зважати, що послідовники цих релігій погано поінформовані один про одного. Так, мусульмани часто стикаються з тим, що європейський світ (зокрема й християни) має обмаль точних знань про іслам. Суть ісламу на Заході часто перекручується, а мас-медіа зображують тут мусульман або карикатурно (Шарлі ебдо), або надмірно агресивними. Засоби масової інформації часто дискредитують положення ісламу: чи то поняття шаріату, який подається виключно як система обмеження людських прав, чи то джихаду, що його зазвичай тлумачать виключно як війну проти «невірних», чи то відносини чоловіка й жінки, які сприймається як «ненормальні» і «нецивілізовані», як «суцільний ланцюг насильств перших над останніми» тощо. Тому сьогодні мусульмани чекають від християнського оточення кращого розуміння. Однак і у мусульманському світі є чимало людей, які не розуміють фундаментальних основ демократії, прав людини, ідею рівності чоловіків та жінок, сприймаючи їх як відхилення від шаріату, як заперечення тих норм життя, до яких вони звикли. «Тільки досконало розуміючи один одного, можна навчитися жити разом. Ліквідовуючи хибні уявлення, ми об'єднуємо суспільство, вчимося жити в одному домі, а не просто поруч. Жити поруч, не помічаючи один одного, вже нікому не вдасться. Крім того, навчаючись розуміти іншого, бачити його таким, як він бачить сам себе, ми вчимося при цьому краще розуміти і самих себе» [1, с. 189].

Мусульманська спільнота стає чимраз активнішою, відбувається її швидка інтеграція в українське суспільство, адже тут мешкає понад мільйон прихильників ісламу. Вона нині стала другою за чисельністю після християн.

Процес релігійно-духовного відродження, що розпочався у 90-х роках ХХ ст. у мусульманському середовищі України, інтенсивно триває дотепер, показуючи стабільно високу динаміку збільшення та поширення adeptів ісламу. Це відбувається в рамках національно-культурного піднесення у період незалежності України і є складовою частиною духовно-етнічних процесів нашої держави [2, с. 199]. У цих умовах постає проблема інтеграції віруючих-мусульман у загальнонаціональний український контекст та взаємодія їх з представниками інших конфесій. Характерною рисою входження ісламу в конфесійну структуру України є те, що цей процес відбувається толерантно, адже впродовж кінця ХХ поч. ХХІ ст. не відбувалося жодного серйозного конфлікту на виключно релігійному ґрунті. З огляду на це, можна відмітити, що сьогодні на території України іслам співіснує з християнською культурою, яка притаманна українському народу, а також, він може сприяти побудові сучасної демократичної правової держави.

Таким чином, Україна випереджає Європу в побудові міжконфесійної гармонії. Тут немає ісламофобії чи ворожнечі до мусульман, у тому числі до тих, хто приїхав до країни як іммігранти. На відміну від багатьох західних країн Європейського Союзу, де більшість мусульман-мігрантів ще не пристосувались до нового менталітету, нових умов і культури, в Україні ж мусульмани, перебуваючи не одне століття, повністю адаптувались до умов українських реалій. Цей феномен може слугувати прикладом адаптації життя мусульман в не мусульманській країні. Для українського етносу релігійні цінності мають велике значення, і adeptи ісламу можуть гідно внести свої поради щодо успішної інтеграції в суспільство.

Література:

1. Кірюшко М. Мусульмано-християнський діалог – потреба часу і фактор стабільності. *Актуальні питання соціально значущої діяльності церков і релігійних організацій в Україні. Збірник матеріалів* / за заг. ред. В.Бондаренка, А.Колодного. К., 2004. С. 186–196.

2. Колодний А. М. Іслам в його українському контексті: історія і сьогодення. *Українське релігієзнавство. Бюлетень Української Асо-*

ціації релігієзнавців і Відділення релігієзнавства Інституту філософії НАН України. К., 2004. № 3–4. С. 5–10.

3. Пірен М. І. Європейські цінності та їх реалізація у сфері державної служби та кадрової політики України. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe.

4. Саган О. Н. Православ'я й іслам: до проблеми богословського діалогу. *Українське релігієзнавство. Бюлетень Української Асоціації релігієзнавців і Відділення релігієзнавства Інституту філософії НАН України*. К., 2004. № 3–4. С. 196–202.

Наукове видання

**Матеріали Міжнародної наукової конференції
«Україна та цінності Європи: культура, політика, освіта»**

(Острозьк, 5 червня 2020 р.)

Відповідальний за випуск *Д. М. Шевчук*
Комп'ютерна верстка *Н. О. Крушинської*

Формат 42x30/4. Ум. друк. арк. 7,44. Наклад 100 пр. Зам. № 37–20.
Папір офсетний. Друк цифровий. Гарнітура «TimesNewRoman»

Оригінал-макет виготовлено у видавництві
Національного університету «Острозька академія»,
Україна, 35800, Рівненська обл., м. Острозьк, вул. Семінарська, 2.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи РВ № 1 від 8 серпня 2000 року.

Виготовлено ФОП видавець Свиначук Р. В.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи РВ № 27 від 29 липня 2004 року.
Тел. (+38096) 649 20 20, e-mail: 35800@ukr.net.